

מסורת הש"ס

(א) ר"מ, (ב) ר"מ, (ג) רש"א,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ויודק וכו'
דמספקא ליה באיזה צד
זכין לנדוק: (ג) ד"ה שרגלים
וכו' נשדה זו שטומת:
(ג) תום' ד"ה מארבע וכו'
דליכא התם למאן דאמר
דלכ"ע צודק אמה:
(ד) בא"ר צין כון לטק ואין
ראוי להיות:

מוסף רש"י

[illegible]

מוסף תוספות

א. דאָ פּאַסטאַל פּאַר
מאַנעטין יושב תּפּאָרס
אַלע שווער דאַמירנן יו
אז וברידו ליבא מלך
הכי רמז'י. ב. שְׂמַח
אז שנים אמר תּוֹלִין
שלא קברוּ שם אלא פּי
שעה ויהי דעתם לנפּוֹת
נקבר בשעה בל שוֹת
הבעלים און קנוּ
פּי הַלֵּשׁ מִי קָסָה.
ג. דמייני סבלע קָסָה.
ד. אַ נְהוּיָא ר. אַ
לאוקמה רבנא.
ה. כפי פסד רבנא
קברוּ שלשה מִתּוֹם
במערב שרבוהו ב. מִתּוֹם
וראבה אמוּת. מִתּוֹם
ז. אַמְתּוּר ור. ש. מִתּוֹם
שמעא בן השנים מחלול
למחוד מראש רבנא,
עשיתי שמוא רבנא,
השלישי שמוא רבנא
אחת יכול להיאמר
מעתה וכלי זה וזה
צריך לבדוק. ק"ן. א. דאָ
רשעוּ אורקומבא ודיכי
פּרְכִינן אַ רבנא ג. א. דאָ
רע'ש'ו. ו. אַז הוּא רבנא
קאָשׁטִינן מִי אַז הוּא
ליה לברור דליבא מִיִּד
הכי. ק"ן. ו. אַז אַמְרָא
בן אַמְתּוּר כִּירְבַּעַא אַמְתּוּר
וְרַי חוּמִישׁ [באַלְכֶסְטוֹן]
אִתּוֹ מְרֻבָּעַא גִּמְרָא.
רע'ש'ו. א. אַלֵּא הָאֵלִים
כִּי הוּא אַל דְּרֻךְ הָאֵל אַמְתּוּר
יִשְׂרָאֵל אַז עֵינֵי אַמְתּוּר
שְׂהִיָּה מְתַקֵּעַ הוּא
לְרֹאֵת אֵם יַעֲקֹב כְּגוֹן
וּמִכָּאן עַד הוֹשִׁיָּין
באַלְכֶסְטוֹן שֶׁנִּי אַמְתּוּר וְעַלּוֹ
לִכְ אַמְתּוּר. ט.

רבינו גרשום

אבל אם מצא ג' וביניהם
מד' אמות ועד ח'. הכי
משמע ליה להאי תנא
דסתם מערה ד' אמות על
ח' באורך אית לה ומשום
הכי אם מצאן הני ג' בד'
אמות איכא למימר דהג'
כוכין ברוחא היו מושכבין
ובודאי שכנות קבורות היא
ובודק עוד והכי טביר ליה
דג' כוכין דינייהו הכי

מלא שלשה. מתים מושכנים כדרכן זה צל זה אס יש זין
הראשון לשלישי קרוב ל' אמות או קרוב ל"ה הרי זו שכות
קצרות ולא יוכל ממלא דקנו מקומן דסבירה ליה להאי מנא כוכה
של מערה ארבע אמות על ח' וסבירה ליה נמי שג' מתים נקדרים
בכותל רחבה דלא הוי אלא ארבע
אמות כ"ד ג' אמות לשלשה כוכין
וב' טפחים זין כוך לכוך וטפח לזוית
הרי ו' טפחים סך הכל ד' אמות
ובכותל הארוך ח' אמות יקבור לפי
חשבון זה ו' מתים זו' אמות ושני
אמות הנותרות הם י"ב טפחים אלא
אמן י' טפחים לה' אירות שצ"ן שעת
הכוכין טפחים לכל אור ואור שצ"ן
טפחים לזויות והלכך כשמואלן שלשה
בתוך ד' אמות איכא למימר זהו
כותל קצר של מערה שכנגד הפתח.
וה"ל איכא לפסוקי בכותל הארוך
אלא שעדיין לא נתמלאו כל הכוכין.
וכן אס מלא ג' מפחרין בתוך ח'
אמרינן בצורך המערה נקדרו אלא
שעדיין יש כאן ג' כוכין שנתמלאו
עפר כשנפלה המערה ועדיין לא
נקדר בהן מת. אבל מלאן רלופין יותר
משעור זה אין זה שכות קצרות
אלא ע"י הדחק נקדרו לשם על מנת
לפנותן היום ולמחר ולא קנו מקומן
וגם אין צריך לדקוק יותר. כהא לא
גרסינן כמלא המטה וקבריה: ובודק
ממנו ולהלן כ' אמה. היכא דמלא ג'

ז' אַמרינן רוחב המערה הוא וכנגדו פתח החצרות עדיין מערה אחרת כנגדה חוץ לחצר והחצר בין שניהן הלכך בודק ממקום שלים גוף הממים לצד המערה כ' אמה יצא ח' אמות אורך המערה ובודק בכתלים משני צדדין ואח"כ בודק שש אמות דחצר מפני המערות הפתוחות לה מכאן ומכאן לר"ש נמי דהיינו בדיקה כ' אמות כנגד החצר בשביל צ' המערות מכאן ומכאן וחוץ לחצר עדיין ח' אמות מפני מערה חציונה שכנגד זו הרי כ"ב אמה ולקמי' פריך אמאי לא קאמר בודק כ"ב אמה. וה"ה דליכא לפסוקין בזה ג' מתים שבארבע אמות שמה וזה אורך המערה שקובצין בה עדיין לא נתמלאת ואריך נמי לבדוק כנגדן עד ד' אמות שיש מכאן עד כותל הארוך שכנגדו דשמה כנגד מתים הללו יש מתים אחרים הקבוצים בכותל שהוא ארוך ח' ועוד צריך לבדוק מלמעלה ומלמטה כ' אמה דהיינו מ' אמה דשמה וזהי מערה שצמודה החצר ויש עדיין מערה אחרת כנגדה צמודה החצר א"י וזהי שצמודה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמודה החצר. ותנא לשון קצר נקט בדיקת כ' אמה לאשמועי' לאורך צ' מערות ואמר לא אלא כ' אמה בלשון ויודעתי לא לבדוק בדיקות כ' טובא שכל ד' דליכא לפסוקיהו כדפרישית. והיכא דהווי לה ג' מתים מפוזרין בה' אמות ודאי הדבר ידוע שבאורך המערה נקבצין ולא ברחבה וא"ל לבדוק אלא כנגד ד' אמות מפני כותל המערה שני שכנגדו ומלמעלה ומלמטה כ' אמה דלמא מערה זו צמודה החצר ויש עדיין מערה אחרת צמודה או דלמא צמודה החצר היא ויש עדיין אחרת צמודה. וכללא דמילתא כל היכא דמספקא ל' ^(א) חצר צריך לבדוק מד' רוחותיו לר"ש בודק ממנו ולהלן כ' דמי יימר במצית הקבצות זה הוא ההיא מערה שמה קצר אחר הוא ואחר אחרת של אדם אחר ואריך לעשות גם לשם בדיקות ללעיל דכמו שיש כאן קצר יש לוחר עדיין יש כאן בזה שדה קבצים אחרים טובא: שרגלים לנצר. אחרי שכבר נמצא בשדה ^(ב) זה שכונת קבצות: שאילו מחסלה מלאו. קודם שמהא ג' מתים הללו דליכא השתא רגלים לנצר היה נוטלו ואת תפוסתו כדאמרן [פ] המוצא מת בו' נוטלו ואת תפוסתו אצל עכשיו שנמצא לבסוף חשיבין להווא יחידה שכונת קבצות אלא שעדיין לא נקצר בהווא מערה יומר: לעולם ר"ש היא. דאמר אורך מערה ח' ריחא דאמר רחבה ד' תרי תנאי אליבא דר"ש והאי תנא דהך ברייתא אליבא דר"ש: ^(ג) יש להן תפוסה. מאחר שנמצא תנאי ולא הרוגים וגם מושבצין כדרכן והיינו הווא תנא ללעיל ואליבא דר"ש אחיא: משום ר"ש כו'. ר"ש סתם היינו ר' שמעון בן יוחי: כאילו אינן. וטעמא מפרש לקמן בשמעתין [ע"ז]: כ"ג חיינן. שתי מערות של ח' ח' ושש דחצר הרי כ"ב: ואי רבנן. מוקי להך סיפא אע"ג דרישא ודאי לא אחיא כרבנן האמרי צמתי' [פ] אורך מערה ו' ותמני קרי חיינן י"ב דשני מערות ושש דחצר: לעולם. הך סיפא רבנן היא כלומר שבדק מערה ראשונה צאלכסון כי המערה הווא לרבנן שיש בהן כוכין ומכאן צבאור ד' אמות והן מסודרין צ

תפס והוכר עצמו אמה ובין כוך ראשון לכוך שני ב' טפחים והכוך השני אמה ובין כוך שני לכוך
שלישי לכוך שני טפחים המערה שמה חצי היתר ב' ח' המכונים בשו"ת א' אמות בין ההפסקות
ישראל טפח היו א' אמות הכינם א' א' אמצאן היו ב' ח' המכונים א' אמצאן שמה
השו"ת השלמה מן הכוכים שראוי להבארה ששום אמות לא ימיר דאמתי לא הפסיקו להשלים
והוא לאובד ע' כוכים חצי דהיינו ו' כוכין ל' אמות לא שמה ההפסקות שמה לכוך
שני ו' כוכין ב' טפח' שמה מכאן מכלול לכוך וטפח מ' כוכין מכלול לכוך היינו ב' טפחים
עוד שנה שנתנו בורה בורה היטב והלכו ל' אמות מן המערה ו' בבורך ויש אמת

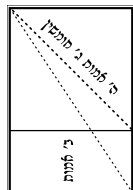
המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

קב.

פרט לידוע דדוקא נמצא הוא דצעינ מושבא דדרכו פרט ליושב ושראש מומח צין וייכתיו דלית לן כלל נדכי הוא דישאל לא מותבין ליה אכל ידוע שישראל הוא בכל ענין שיהיה יש לו תפוסה ותימא לפירושו דמאי אשמעי' אטו סלקא דעמיך דמושבא דדרכו יגרסו שיהיה לו תפוסה כיון שידוע

שהוא ישראל^א ועוד קשה דלא הי
דומיא דמת פרט להרוג ולא דומיא
דמוטבס^ב [פרט לישנן] כדרכו^ג ופרט
לראש זין ארכוזותיו^ד ונראה לפרש
פרט למצוי פי' פרט לידוע ולא בידוע
דקאמר התם אחד ידוע ושנים
תחלה דהאזיל ידוע שהוא נקבר שם
ולא שידוע שלשם קבורה נקבר אבל
האי פרט למצוי היינו שידוע שלשם
קבורה נקבר שם דיש לו שכונת
קברות ואסור לפנותו משם ואע"פ
שהוא קבר יחידי כדמניא בפ' נגמר
הדין (סנהדרין 97 מ:): קבר הידוע
אסור לפנותו פתחו מקומו אסור
בהנאה רש"י^ה וכן פרי"ז בזירא
דאמר בזירא דבעי' שלשמן ידועין
[אין] תחלה פ"ה להלכתא גמירי לה
ואין נראה לר"י דלא שייך כאן הלכתא
גמירי דהיי דבר שיש בו טעם דכשיש
ב' שלא היו ידועים ואחד ידוע לית לן
למימר שלשם קבורה נתון שם כיון
שהיו שם עדיין שנים שהרי כשנקבר
זה לא היו אותן ב' ידועין וכן ב'
ידועין ואחד תחלה אבל שלשמן ידועים

או שאין דועזן סתמא דמילתא דלש קצורה הניחוס ש:
מארבע אמות ועד ח'. פ"ה דס"ל להאי מנא דמוכה של
מערה ד' אמות על ח' וס"ל נמי דג' ממים נקדרין ככול מערה
דלא הוי אלא ד' אמות וקשה לר"י דלקמן דייק מני אי ר' שמעון
אי רבנן הו"ל למידק נמי דלא איתא לא כמר ולא כמר דהא אין
צין כוך לכוך כשיעור שיש דשמונצי שהוא אמה צמיחיים לר"י
ומיהו איכא למימר דמנתי^א כרשב"ג דלאמר הכל כפי הסלע^א ועוד
הקשה ר"י דהך משנה דהמונא מת איתא נמי בזהלות (פט"ו מ"ג)
וקמני נמי התם כסיפא הבודק בודק אמה ומניח אמה ואי סבר
האי מנא דליכא אלא ג' טפחים צין כוך לכוך אמאי מניח אמה^א
ומיהו בלא"ה נר"ך ליתן טעם אמאי דקמני במוספתא דזהלות (פט"ו)
דאיכא התם (א) מנא דלאמר (א) דלצ"ה] בודק אמה ומניח שהים אמאי
מניח ג' טפחים כי אם אמה צין כוך לכוך אכל ודאי קשה לר"י
דלאמר ר' שמעון כממך רואין את האמצעים כאלו אין והסבא
מאטרפין מד' אמות ועד ח' והיאך יאטרפו לשיעור ד' אמות אי רואין
לאמצעים כאלו אין א"כ הוי אמה צין כוך לכוך ואין (א) להיות אלא
ג' טפחים כיון דששנתן בד' אמות ומפרש ר"ת דהך ג' דקמני
הכא שנים מהן מרווח המערה ואחד מאורך^א ויש צין כוך לכוך אמה
כשיעור דמנתי^א וד' אמות היינו לשנים שברוח צ' אמות ואמה
צנימיה הרי ג' והשלשי מנא שיהא אמה רצופה חצי אמה מרווח
המערה וחצי אמה המערה צומת וסוף אמה שפיר דשמונצי רצופין
ממם רואין אמצעים כאלו אין וליכא אלא אמה צין כוך לכוך^א:
בודק הימנו וזה"ל ב' אמה. רגילין היו להניח ד' מרגלותיו
כלפי המערה ומיירי כשנמלא רחשו לד' מערה ומרגלותיו
הפוכין לד' אחרת דאית לן למימר ממערה אחרת הוא לפיכך בודק
להלן כ' אמה: **במאי** אוקימתא בר"ש. הלשון דחוק מאד דמשמע
דמשום דאוקמה בר"ש פירך ומהדר פריך דין ר"ש אי רבנן
דלא איתא כשום מנא^א ועוד דהמורה מלי למיפך דמיון דקמני
דמערה ארכה ח' א"כ ו' ומתמן הוי^א: **ובגין** שברך במאכסונא.

יותר דהא צה' על ה' יש כ"ה אמות ובארבע על ו' יש כ"ד':
הבא

ישא ר"ש וסיפא רבנן: ה"ג ויגון דדקן באלכסנא. וכ"כ בפר"ח
על ד' ובשמא ג' מחים ויוזה לבדוק לפניו כותלי המערה
תל שארכו ו' נמא מקום הכיכין בתוך כותל המערה ארבע
אמות

להר"ב חושבנין על "ואמתי" כלו' כי היה א"ר ששיי משאם האיתורעל אחר כרובתה איה' ו' ובהואו קצרות של מעט חסומינה' הי' ב' חומשיני' נגנסנין להתם מושה' א"ר כל' מדרק' מערה מדה' לה' ב'אלכסנא' איה' מערה' נמי' ש' איך' צד' של' חצר מודה' לה' נמי' ב'אלכסנא' א"ר מדרק' טפי' להו' חזר' כ"ב' חזר' איה' דר'א' מערה' מיתרמו' נמי' ב'אלכסנא' ב' חומשיני' אדתי' מחני' נמי' חסומי' בודק'... הי' מערות ב'אלכסנא' לה' אמרנין' ו'לעלם' כרבנן' מ'תוקמק' דבדק' רבנן' דבדק' ממנו' לה' הכי' ר' שמעון' לה' מקש' א"ר' סמפא' דר'א' ש' מערה' דרשא' דר'א' כל' מיתוקמק' כרבנן' משום' איה' ד' אמר' לה' אמות' לה' א' באל' כ' חומשי' מ'תוקמק' משום' דרתי' חזר' נמי' אילכיד' דר' שמעון' לה' חסומי' איה' מערה' נמי' ש' איך' צד' של' חצר מודה' לה' נמי' ב'אלכסנא' א"ר מדרק' טפי' להו' חזר' כ"ב' חזר' איה' דר'א' מערה' מיתרמו' נמי' ב'אלכסנא' ב' חומשיני' אדתי' מחני' נמי' חסומי' בודק'...

עין משפט
נר מצוה

פמ א מיי פ"ט מהל'
טומאת מת הל' ג:
צ ב מיי שס הלכה א:

רבינו גרשום (המשך)

[illegible][illegible][illegible]